

Маріупольський державний університет
Кафедра німецької та французької філології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
«28» серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРЕТИЧНА ГРАМАТИКА НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Освітньо-професійна програма: Мова та література (німецька)
Спеціальність: 035 Філологія. Мова та література (німецька)
Курс: IV (ОС «Бакалавр»)
Факультет іноземних мов

2020-2021 рік

Робоча програма теоретичної граматики німецької мови для студентів ОС «Бакалавр» IV курсу спеціальності 6.020303 Мова та література (німецька).

Розробник: Воеводіна Ніна Михайлівна, доцент, кандидат філологічних наук

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри німецької та французької філології

Протокол від «28» серпня 2020 року, № 1

Завідувач кафедри

німецької та французької філології

_____ (Кажан Ю.М.)

(підпис)

© Воеводіна Н.М., 2020 рік

© Маріупольський державний університет, 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 0203 Гуманітарні науки Напрямок підготовки 0203 Філологія	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність 6.02030302 «Мова та література (німецька)»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		4-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання - реферат		Семестр VII	
Загальна кількість годин - 90		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 36 самостійної роботи студента - 54	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	год. 20	
		Практичні, семінарські	
		год. 16	
		Самостійна робота	
		год. 54	
		Індивідуальні завдання: год. 1	
		Вид контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: озброєння студентів фундаментальними теоретичними знаннями про граматичну будову німецької мови, а також формування умінь та навичок лінгвістичної інтерпретації мовного матеріалу.

Основні завдання:

- приведення до струмкої системи тих граматичних знань, які студенти одержали на заняттях з практичної граматики;
- теоретичне осмислення основних положень, правил та винятків, пов'язаних з нормою сучасної німецької мови;
- освоєння граматичної будови німецької мови як складної системи граматичних одиниць, категорій, встановлення зв'язків та взаємовідносин між ними;
- пізнання законів та тенденцій розвитку мови;
- навчати студентів раціональним прийомам пояснення граматичного матеріалу, що має суттєве значення для майбутнього вчителя німецької мови;
- ознайомлення студентів з понятійним апаратом граматичної теорії, методами лінгвістичних досліджень, з дискусійними проблемами та концепціями, відображених у фундаментальних працях вітчизняних та зарубіжних лінгвістів;
- формування у студентів основ логічного мислення та поповнення у них філологічної ерудиції.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- методи, основні поняття та термінологію;
- історію граматичних теорій та праці видатних граматистів;
- будова та закономірності граматичної підсистеми німецької мови;
- діалектику розвитку граматичної будови мови;
- основні положення германського мовознавства, що мають принципове значення для вивчення суміжних філологічних дисциплін.

вміти:

- орієнтуватися в сучасних граматичних теоріях та працювати з науковою літературою з граматики та загального мовознавства;
- аналізувати фактичний мовний матеріал та використовувати сучасні методи лінгвістичного аналізу;
- творчо підходити до виконання курсових та дипломних робіт з граматики;
- робити граматичний розбір речення.

3. Програма навчальної дисципліни

ТА ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ГРАМАТИКА ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА МОВИ ТА ГАЛУЗЬ МОВОЗНАВСТВА

Тема 1. Предмет і задачі теоретичної граматики.

- граматична будова мови;
- граматичне значення і граматична форма;
- граматична категорія;
- зв'язок граматики з іншими науками.

Тема 2. Німецька граMATИКА. Історичний огляд.

Тема 3. Засоби формотворення.

- Зовнішні синтетичні засоби;
- Внутрішні синтетичні засоби;
- Аналітичні засоби;
- Суплетивні форми.

ІХ ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ПРО ЧАСТИНИ МОВИ ТА ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ

Тема 1. Частини мови.

- Загальні відомості.
- Класифікація частин мови.
- Суперечливі питання цих класифікацій.
- Автосемантичні і синсемантичні частини мови.

Тема 2. Дієслово як частина мови. Граматична категорія часу і граматична категорія способу.

- Загальна характеристика і класифікація.
- Час як суттєва характеристика дієслова.
- Презенс як найбільш універсальна часова форма.
- Форми минулого і майбутнього часу.
- Індикатив, кон'юнктив, імператив.
- Система форм кон'юнктива, презентні і претеріальні форми кон'юнктива.
- Імператив, його значення і форми.

Тема 3. Іменник та його граматичні категорії.

- Загальна характеристика іменника як частини мови.
 - Структурно-семантичні підкласи іменників.
 - Граматичні категорії іменників: категорія числа, категорія відмінка
- Тема 4. Займенник та прикметник як іменні частини мови.
- Загальна характеристика прикметника як частини мови.
 - Класифікація прикметників. Граматичні категорії прикметника. Відносний характер категорії роду, числа, і відмінка.
 - Ступені порівняння як специфічні категорії прикметника.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. РЕЧЕННЯ ЯК ОСНОВНА ОДИНИЦЯ СИНТАКСИСУ

Тема 1. Предмет синтаксису як науки про синтаксичну будову мови.

- Синтаксичне моделювання.
- Просте речення.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Граматика як складова частина мови та галузь мовознавства												
Тема 1. Предмети і задачі теоретичної граматики.	4	2				2						
Тема 2. Німецький граматики. Історичний огляд.	8		2			6						
Тема 3. Засоби формотворення.	4	2	2									
Разом за змістовим модулем 1	16	4	4			8						
Змістовий модуль 2. Основні поняття про частини мови та їх класифікація												
Тема 1. Загальні відомості. Класифікація частин мови. Суперечливі питання цих класифікацій. Автосемантичні і синсемантичні частини мови.	14	2	2			10						

Тема 2. Дієслово як частина мови. Загальна характеристика і класифікація. Граматична категорія часу. Граматична категорія способу.	18	4	4			10						
Тема 3. Іменник та його граматичні категорії.	16	4	2			10						
Тема 4. Займенник та прикметник як іменні частини мови.	8	2				6						
Разом за змістовим модулем 2	56	12	8			36						
Змістовий модуль 3. Речення як основна одиниця синтаксису												
Тема 1. Предмет синтаксису як науки про синтаксичну будову мови	8	4	4			10						
Разом за змістовим модулем 3	8	4	4			10						
Усього годин	90	20	16			54						
Усього годин	90	20	16			54						

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Німецька граматики. Історичний огляд.	2
2	Засоби формотворення.	4
3	Основні поняття про частини мови.	4
4	Граматична категорія часу.	4
5	Граматична категорія способу.	2
Разом		16

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Дослідження та аналіз спеціальної літератури пропонують темою та її конспектування.	10
2	Складання стислих конспектів лекцій. Вивчення інформації з текстів лекцій.	10
3	Робота з довідковою літературою.	10
4	Написання рефератів.	10
5	Підготовка доповідей. Підготовка до семінарів.	10
6	Захист реферативних робіт.	4

7. Індивідуальні завдання

Написати та захистити реферативну роботу за індивідуальною темою.

Тематика реферативних робіт:

1. Einige Systeme der grammatischen Wortklassen.
2. Das Inventar der infinitiven Formen im Deutschen.
3. Die grammatische Kategorie des Modus in ihrem Verhältnis zur Kategorie der Modalität.
4. Die Kategorie der Bestimmtheit / Unbestimmtheit
5. Das Problem der Abgrenzung des Adjektivs und des Adverbs.
6. Pronomen und Adverbien.
7. Funktionswörter im Deutschen (Modalwörter, Partikel, Präpositionen, Konjunktionen)
8. Valenzeigenschaften der deutschen Verben.
9. Methoden der Satzanalyse.
10. Das Problem der Satzdefinition in der Syntaxforschung.
11. Modellieren in der Syntax.
12. Aspekte des Satzes.
13. Der komplexe Satz.
14. Die Wortgruppe.

8. Методи навчання

Лекції (оглядові, тематичні), семінари, робота з науково-дослідницькою та довідковою літературою, конспектування, читання, аналіз текстів.

9. Методи контролю

Письмовий тест (МКР), залік

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота										ІНД 3	Залік	Сума
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2			Змістовий модуль № 3					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	15	35	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	----------	--	---

11. Методичне забезпечення

Опорні конспекти лекцій, навчальні посібники, хрестоматії, словники.

12. Рекомендована література

Базова

1. Абрамов Б. А. Теоретическая грамматика немецкого языка. Сопоставительная типология немецкого и русского языков / Б. А. Абрамов. – М. : Владос, 2001. – 288 с.
2. Абрамов Б. А. Теоретическая грамматика немецкого языка. Сопоставительная типология немецкого и русского языков / Б. А. Абрамов. [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://static1.ozone.ru/multimedia/book_file/1008797883.pdf
3. Admoni W. G. В Der deutsche Sprachbau / W. G. Admoni. – М. : Просвещение, 1986. – 336 с.
4. Charitonowa I. J. Theoretische Grammatik der deutschen Sprache. Syntax / I. J. Charitonowa. – К. : Вищ. шк., 1976. – 180 с.
5. Moskalskaja O. I. Grammatik der deutschen Gegenwartssprache / O. I. Moskalskaja. – М. : Вищ. шк., 1983. – 366 с.

Допоміжна

- 1 Адмони В. Г. Синтаксис современного немецкого языка / В. Г. Адмони. – Л. : Наука, 1973. – 366 с.
- 2 Воеводіна Н.М. Теоретична грамати́ка німецької мови: навчальний посібник для студентів 4 курсу ОС «Бакалавр» напряму підготовки 6.020303 «Мова та література (німецька)» / Н.М. Воеводіна. – Маріуполь: МДУ, 2018. – 71 с.
- 3 Горохова И. М. Пособие по сопоставительной грамматике немецкого и русского языков / И. М. Горохова, Н. А. Филиппова. – М. : Высш. шк., 1985. – 192 с.
- 4 Гулыга Е. В. Теория сложноподчиненного предложения в современном немецком языке / Е. В. Гулыга. – М. : Высш. шк., 1971. – 207 с.
- 5 Erben J. Abriß der deutschen Grammatik / J. Erben. – Berlin : Akademie – Verlag, 1996. – 316 с.
- 6 Приходько А. М. Складносурядне речення в сучасній німецькій мові / А. М. Приходько. – Запоріжжя : ЗДУ, 2002. – 292 с.
- 7 Шендельс Е. И. Многозначность и синонимия в грамматике / Е. И. Шендельс. – М. : Высш. шк., 1970. – 193 с.
- 8 Шишкова Л. В. Семинары по теоретической грамматике современного немецкого языка / Л. В. Шишкова, И. И. Мейксина. – М. : Просвещение, 1984. – 166 с.

Інформаційні ресурси

1. http://www.online-lernen.levrai.de/deutsch-uebungen/regeln_der_grammatik.htm
2. <http://www.beste-tipps-zum-deutsch-lernen.com/deutsche-grammatik-lernen-zeitformen/>
3. <http://mein-deutschbuch.de/grammatik.html>

